

“Geen duurzame groei zonder fiscale hervorming”

Vincent Van Peteghem

Vice-eersteminister,

Minister van Financiën

(belast met de Coördinatie van de Fraudebestrijding)

ABSTRACT

Interview met Vincent Van Peteghem, federaal Minister van Financiën.

INTERVIEW

De voorbereiding van de fiscale hervorming tegen uiterlijk 2024 is een flinke uitdaging. IMF, OESO, EU, Hoge Raad voor Financiën, academici en anderen hebben al talloze voorstellen gedaan. Wat zullen de pijlers van dergelijke hervorming zijn? Gaat het om een taxshift of een effectieve belastingverlaging?

Er is inderdaad al veel studiewerk gebeurd. Het rapport van de Hoge Raad voor Financiën is ongetwijfeld een goede vertrekbasis. De ambitie is de lasten op arbeid te verminderen, niet alleen de fiscale maar ook parafiscale. Feit is dat de zogenaamde werkloosheids- en promotieval moeten worden vermeden. Werken moet beter beloond, en promoties mogen niet fiscaal ontmoedigd worden. Het opkrikken van de werkgelegenheidsgraad is cruciaal. Om dat mogelijk te maken moet de fiscale basis verbreed worden zodat we ons kunnen verzekeren van een duurzame financiering. De vele aftrekposten zullen kritisch worden bekeken. We gaan voor zowel een lagere fiscale druk als voor een taxshift. Sommige belastingbetalers zullen meer moeten betalen, anderen zullen dan een lagere fiscaliteit kennen. Verschuivingen tussen de vele soorten fiscale heffingen mogen worden verwacht. Uiteraard zal dit uitmonden in positieve terugverdieneffecten. We hebben aan de Hoge Raad voor Financiën gevraagd om de micro- en macro-economische impact van hun voorstellen te becijferen, zowel voor de voorstellen die door een meerderheid van de leden werden

gesteund als die van de minderheid. Bij de zogenaamde meerderheidsvoorstellen moeten de meest relevante verder worden uitgewerkt. Bij de minderheidsvoorstellen die vooral inzoomen op de bezorgdheden, moet bekeken worden wat doorslaggevend is.

Naast de tewerkstellingsdoelstelling moet de fiscale hervorming ook rekening houden met de klimaat- en milieudoelstellingen in het kader van het Europese klimaatplan. Hiervoor doen wij een beroep op een consultantbureau om voorstellen uit te werken.

Tenslotte moeten we evolueren naar een moderne, vereenvoudigde, rechtvaardige fiscaliteit door het aantal aftrekposten te verminderen, door de heffing en inning te moderniseren, door de aangifteprocedure te herbekijken, door de administratieve verwerking te vereenvoudigen, door rechtszekerheid te bieden waardoor lopende contracten worden gerespecteerd. Op de verlaagde vennootschapsbelasting wordt niet teruggekomen. Maatregelen met terugwerkende kracht zijn niet aan de orde.

Wij plannen geen revolutie maar een geleidelijke hervorming, die goed op voorhand wordt gecommuniceerd en zich waarschijnlijk over vele jaren zal uitsmeren. Hoe dan ook de fiscale hervorming moet een hefboom zijn voor de economische groei en welvaart.

In welke zin zou een uitgesproken milieufiscaliteit (al dan niet een koolstoftaks, of een taks op blikjes of wegwerpartikelen, of ...) met de klemtoon op 'de vervuiler betaalt' een bijdrage kunnen zijn tot het halen van de klimaatdoelstellingen? Moet er een onderscheid gemaakt worden tussen ondernemingen en particulieren?

De opdracht die we aan het consultantbureau hebben gegeven is zeer breed. De groene fiscaliteit moet sturend werken zodat de klimaat- en milieudoelstellingen worden gehaald. De Belgische groene fiscaliteit bevindt zich onder het Europees gemiddelde zodat er wel een mogelijkheid bestaat om die te verhogen. Alle voorstellen zijn welkom voor zover ze degelijk becijferd zijn. Het is evident dat voorstellen de concurrentiepositie van onze ondernemingen en de koopkracht van de gezinnen niet mogen aantasten. Wij ambiëren een slimme fiscaliteit zodat de allerzwaksten niet disproportioneel worden getroffen. Faire fiscaliteit is het streefdoel en moet een substantiële bijdrage leveren tot het nationaal klimaatplan. Natuurlijk zal een samenwerking tussen het federale en regionale, en mogelijks het provinciale en gemeentelijke niveau zich opdringen. Zo is statiegeld regionale materie, maar accijnzen zijn dan weer federaal.

Heel wat sectoren, zoals de bouw, de horeca, ... bepleiten een verlaging van de BTW om zo meer business te kunnen doen en hun winstgevendheid op te krikken. Wat zijn de mogelijkheden? Worden de terugverdieneffecten niet overschat?

De Europese btw-richtlijn bakent het terrein af waarop nationaal kan ingegrepen worden. Sommige zaken zijn niet of juist wel mogelijk. Een btw-verlaging is natuurlijk een sturend

instrument en levert zeker positieve al dan niet tijdelijke terugverdieneffecten op in de sectoren die worden geholpen. Voor de bouwsector is de toegekende btw-verlaging een aanzet om afbraak en heropbouw te stimuleren om zo huizen energiezuiniger te maken. De horeca heeft een btw-verlaging gekregen in het kader van de coronabestrijdingsmaatregelen. Verhuurders van bijvoorbeeld cafés krijgen een gedeeltelijke vrijstelling voor het gebruik van onroerend goed.

Al die btw-verlagingen zijn hoe dan ook tijdelijk in de hoop zo de liquiditeit van bijvoorbeeld de horeca-uitbaters te verhogen. De consument zal daar misschien niet direct van profiteren door minder te moeten betalen voor zijn maaltijd of zijn drankje. De grotere marge voor de uitbaters biedt wel perspectieven om hun activiteit langer te kunnen verderzetten.

België is een van de weinige Europese landen waar er geen belasting op de meerwaarde (en dus ook geen aftrek van minwaarde) op aandelen bestaat. Welke argumenten kunnen worden gebruikt om de toestand al dan niet bij te sturen?

Er bestaat wel degelijk al een belasting op de meerwaarde van aandelen die binnen een vennootschap worden gekocht en verkocht. Feit is dat dat voor de gewone particuliere belegger niet het geval is.

Voor de fiscale hervorming is tussen de regeringspartijen afgesproken dat er geen taboes mogen zijn. Politieke gevoeligheden loeren om de hoek en de oefening zal sowieso niet gemakkelijk zijn. Cruciaal is dat het inkomen uit vermogen, zo neutraal mogelijk zal belast worden naar gelang de verschillende beleggingsmogelijkheden of naar gelang die beleggingen gebeuren door alleenstaanden, samenwonenden, gehuwden, ...

Er wordt veel verwacht van het 'Transformatiefonds' om het slapend spaargeld van gezinnen te mobiliseren en om een alternatief te bieden voor de langetermijninvesteringen van institutionele beleggers om de relance van de economie te financieren. Wat zijn de krachtlijnen en ambities? Is dat geen overlap met regionale fondsen die al geruime tijd bestaan en behoorlijk wat succes hebben?

De grote lijnen van het Transformatiefonds, dat een permanent investeringsfonds moet worden, zijn klaar. De Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM) moet het geheel nu concretiseren. Het Transformatiefonds willen wij gebruiken om in België kapitalen bijeen te brengen die naast de Europese relancehulp kunnen worden ingezet om onze economie versneld te digitaliseren, verduurzamen, productiever en inclusiever te maken. Wij hopen naast het startkapitaal van 750 miljoen gelden te mobiliseren bij institutionele beleggers zoals verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen, om zo een werkkapitaal van 2 à 3 miljard op te bouwen.

Particulieren zullen ook in dat Transformatiefonds kunnen investeren als zij een deel van hun spaargelden echt ter beschikking van de Belgische economie willen stellen. Dit zal mogelijk zijn via de aankoop van aandelen in het Transformatiefonds. Het is nog niet uitgemaakt of hierbij ook fiscale stimuli zullen worden toegekend, of er een gewaarborgd dividend zal zijn, of een minimale looptijd is tijdens dewelke de aandelen moeten worden aangehouden, enz. De FPIM Moet dat nog allemaal uitwerken.

De bestrijding van de fiscale fraude wordt heel dikwijls gebruikt als stopmiddel om bij de opmaak van een begroting het verschil tussen uitgaven en inkomsten weg te werken. Wat zijn de ambities hieromtrent?

De ambitie is zeker ambitieus en het finale resultaat blijft hoe dan ook onzeker. Van het uiteindelijke resultaat is niet altijd geweten wat wel en wat niet voortvloeit uit de fraudeonderzoeken. Het college voor de strijd tegen fraude dat ik heb opgericht, is al 5 à 6 keer bijeengekomen. In dat college zetelen medewerkers van verschillende financiële en sociale kabinetten, maar ook inspecteurs, magistraten.

De controlecapaciteit wordt geconsolideerd. Elke vertrekkende zal vervangen worden. Natuurlijk moet elke nieuwe aangeworven persoon opgeleid worden en ervaring opdoen vooraleer hij of zij het ervaringspeil van de uittredende persoon kan bereiken. Ook de broodnodige IT-investeringen worden verder gezet om zo de efficiëntie van elk fraudeonderzoek te optimaliseren.

Het Centraal Aanspreekpunt (CAP) bij de NBB, waar naast de rekeningnummers nu ook de bedragen zullen opgenomen zijn, kan door de fiscus geconsulteerd worden bij vermoeden van fiscale fraude of ontwijking. Sommigen beschouwen dit als een embryo van een roerend vermogensregister zoals er reeds een kadaster bestaat voor onroerende goederen. Terecht of niet?

Het CAP is effectief een onderdeel van de strategie tegen fraude. Zodra er een vermoeden van fraude is, wordt eerst de belastingplichtige bevestigd. Bij het uitblijven van enige of onvolledige reactie van de belastingplichtige kan de ambtenaar, die toegang heeft tot het CAP, beslissen om de rekeningeninfo op een geconsolideerde manier op te vragen. Uiteraard gebeurt alles in overleg met justitie.

De banksector betaalt sinds de financiële crisis heel wat taksen waardoor de rendabiliteit van de banken toch deels wordt afgeroomd. Is het aanvaardbaar dat na ruim 10 jaar deze banktaksen nog altijd van kracht zijn? Zijn aanpassingen denkbaar?

De invoering van de banktaksen was een soort compensatie voor de massale steun die vooral de grootbanken hebben gekregen tijdens de financiële crisis. Tevens kunnen die taksen ook beschouwd worden als een engagement van de federale regering om bij

eventuele toekomstige financiële moeilijkheden terug bereid te zijn om een reddingsboei toe te werpen aan de noodlijdende banken. Aan het huidige systeem van banktaksen zal niets worden gewijzigd in de nabije toekomst.

De effectenrekeningentaks van 0,15% komt in de plaats van eerder mislukte initiatieven om de kapitaalcrachten een hogere bijdrage te laten leveren. Het is de bedoeling om de opbrengst (geraamd op afgerond 500 miljoen euro) ervan te gebruiken voor de hogere uitgaven in het kader van de gezondheidszorg. Ondertussen weten we dat die kosten veel hoger liggen dan ingeschat. Hoe zal men het tekort opvullen?

Het betreft een solidariteitsbijdrage door personen en instellingen met een effectenrekening van meer dan 1 miljoen euro. De opbrengst wordt geraamd op 430 miljoen euro. Het betreft een structurele inkomstenstijging die kan gebruikt worden voor structurele meeruitgaven in de zorgsector: loonsverhoging, specifieke vergoedingen, meer handen aan het bed, ...

Wat de meerkost voor de zorgsector betreft - een meerkost die hoger zou liggen dan de opbrengst van de effectenrekeningentaks - moet gekeken worden naar het beleid dat voor de middellange termijn zal worden uitgetekend. Hierbij spelen de geplande hervormingen een cruciale rol. De hervorming van de arbeidsmarkt mikt op een verhoging van de tewerkstellingsgraad. De pensioenhervorming wil het pensioen verhogen en vooral de relatie met de gewerkte jaren correcter tot uiting brengen. De fiscale hervorming moet niet alleen de lasten op arbeid verlagen, maar ook bijdragen tot het halen van de klimaat- en milieudoelstellingen en de ganse fiscaliteit moderniseren.

Is het zinvol om de fiscale vrijstelling van interesten op spaarrekeningen te behouden in een context van zeer lage rentevoeten, die nog geruime tijd zou kunnen duren? Banken vinden dat stilaan dure deposito's, de spaarders zijn gefrustreerd dat zij nauwelijks nog rendement krijgen, de fiscus genereert nauwelijks inkomsten. Zijn er plannen tot bijsturing?

Het is evident dat deze problematiek aan bod zal komen tijdens de opmaak van de fiscale hervorming. De Hoge Raad voor Financiën heeft hieromtrent al interessante indicaties gegeven. Cruciaal is en blijft dat het inkomen uit roerend vermogen (aandelen, obligaties, pensioensparen, spaarrekeningen, beleggingsfondsen, levensverzekeringen, ...) op dezelfde manier moet worden behandeld. Of we in de richting gaan van een algemene vrijstelling van belasting op een bepaald bedrag van inkomsten uit roerend vermogen ongeacht de bron is nog stof tot discussie. Of we een belastingvrije som inbouwen moet eveneens nog worden bekeken.

De fiscaliteit op het vastgoed is behoorlijk complex. Het kadastraal inkomen waarop men zich baseert dateert van 1976 en enkel via indexering wordt er een basis berekend

waarop dan de onroerende voorheffing kan geheven worden. Inkomsten uit de verhuur van woningen en appartementen aan particulieren wordt amper belast terwijl dat aan beroepen zwaar wordt belast. Maakt deze problematiek ook deel uit van de geplande rechtvaardiger fiscale hervorming?

Ook hier is het evident dat deze problematiek deel uitmaakt van de geplande fiscale hervorming. Een afzonderlijke behandeling is weinig waarschijnlijk. We verwachten voorstellen van de Hoge Raad voor Financiën om het systeem te moderniseren zonder de rechtszekerheid grondig te verstoren.

Heel wat economen pleiten voor de realisatie van een Europese fiscale en/of begrotingsunie, naast de monetaire unie, de economische unie, om zo de slagkracht van de Europese Unie te verstevigen. Op dit ogenblik is nog altijd unanimiteit vereist voor fiscale beslissingen waardoor alle initiatieven van Europese fiscaliteit (financiële transactietaks, digitale taks, ecotaks, ...) in de kiem worden gesmoord. Is dit op termijn houdbaar wil men de Eurozone een duurzaam leven geven?

De unanimiteregel voor fiscale beslissingen schrappen impliceert een aanpassing van het EU-verdrag. Er groeit wel een consensus om te zien wat toch mogelijk zou kunnen zijn om gemeenschappelijke inkomsten te genereren. Dit betreft dossiers zoals *digitax*, *financial transaction tax*, *plastic tax*, ... Uiteraard zal hier ook unanimiteit vereist zijn. Een geharmoniseerde fiscaliteit zou toch een streefdoel moeten kunnen zijn. In het EU-meerjarenplan zijn pistes aangeduid.

De Europese commissie heeft tijdens de coronacrisis de Maastrichtnormen versoepeld. Het is zeer de vraag of er een terugkeer naar het oude systeem mogelijk is gezien de compleet ontspoorde begrotingstekorten en overheidsschulden. Hoe positioneert België zich in deze materie?

Na de financiële crisis lag de focus op besparingen om zo snel mogelijk de 3% begrotingstekortnorm en de 60% overheidsschuldnorm te halen. Dit beleid heeft geleid tot een flinke inkrimping van de overheidsinvesteringen. Het beleid van de Europese Commissie sinds het uitbreken van de coronacrisis is anders. Vooreerst werd de General Escape Clause ingevoerd waarbij lidstaten de eigenlijke normen niet meer moeten naleven tot ten minste 2022 om zo de crisis efficiënter te kunnen bestrijden. Dat dit gepaard gaat met meer begrotingstekorten en hogere staatschulden is evident. Uiteraard moeten de begrotingstekorten en de overheidsschuld naar een lager niveau worden teruggebracht. Hiervoor is economische groei nodig via meer consumptie, uiteraard eens het vertrouwen zich heeft hersteld. Ook bijkomende investeringen zijn een must, zeker als men de relancedoelstellingen rond digitalisering, vergroening, ... wil concretiseren. Een herziening van de Maastrichtnormen is quasi zeker op middellange termijn. Een onderscheid tussen courante overheidsuitgaven en investeringsuitgaven dringt zich op, wil men de

investeringen effectief boosten. De nieuwe begrotingsregels moeten investeringen aanmoedigen.

U bent lid van de Eurogroep waar de ministers van Financiën van de Eurozone maandelijks overleggen. Hoe is de relatie met de ECB?

Alle vergaderingen die ik al heb gehad, verliepen online. Het is een zeer interessant platform. De grote dossiers die nu op tafel liggen zijn onder meer het *resilience and recovery fund*, het relanceplan per lidstaat, de bankenunie, de *European Capital Markets Union*.

De rol van de ECB is uiteraard zeer belangrijk ook omdat zij toch voor de macro-economische stabilisator heeft gezorgd sinds het uitbreken van de coronacrisis.

Wat beschouwt u als uw grootste uitdaging in uw huidige functie? En waarom?

Op professioneel vlak ligt de focus natuurlijk op de voorbereiding van de fiscale hervorming, de uitbouw van een efficiënte fraudebestrijding en de voorbereiding van de relance van de economie.

Op familiaal vlak heeft corona mij geholpen om mijn dochters meer van nabij te zien opgroeien en hopelijk kan ik dat ook consolideren na corona wanneer allerhande lokale activiteiten terug mijn aanwezigheid zouden kunnen opeisen.